

מסכת נדרים דף לו.

*This Week's Daf is Dedicated L'Zeher Nishmas
Sender Chaim Zev Ben Yechiel Yisroel A"H*

• מתיב רב שימי בר אבא...

אם המדיר היה כהן, יזרק עליו דם חטאתו ודם אשמו,	
וכיון דתני סתמא זורק דם חטאתו ואשמו, משמע ליה דבכל חטאות קאמר, (1)	
שאפילו בקרבנות שאינם מחוסרי כפרה, מותר המדיר להקריב, ש"מ שלוחי דשמיא ניהו ולא שלוחי דידן	
אינה ראייה - לעולם י"ל בשאר קרבנות שלוחי דידן ניהו, ודם חטאתו ודם אשמות דתני במשנתנו, היינו דם חטאתו של מצורע, ודם אשמו של מצורע, דכתיב "זאת תהיה תורת המצורע", בין גדול ובין קטן, וכיון דלא צריך דעת, לא נחשב שלוחי דידן אלא שלוחי דשמיא, אבל שאר קרבנות הצריכין דעת, שלוחי דידן ניהו	
(1)	איכא מאן דאמר דמדאורייתא רב שימי בר אבא מברייטא ולא אותיב ממשנתנו, ש"מ דלא גרס במשנתנו חטאות ואשמות,
אלא דלאו ראייה היא, דז"ל דהאי דלא אותיב ליה ממתניתין, משום דכיון דתנא להו בהדי קיני זבין, ממילא מוכח דחטאות ואשמות דמצורע קאמר, אבל מתניתא דתני סתמא זורק דם חטאתו ואשמו, משמע ליה דבכל חטאות קאמר, ואפילו הכי שני ליה דדם חטאתו ואשמו של מצורע קאמר	

• תנן הכהנים שפגלו במקדש...

ודייק הגמרא, הא שוגגין פטורין, (ותני עלה) פגולן פגול	תנן, הכהנים שפגלו במקדש, מזידיים חייבין,
ראייה של הגמרא - אי אמרת בשלמא שלוחי דשמיא הוו, היינו שפגולן פגול, דרחמנא שוינהו שלוחי לכל מילי, אלא אי אמרת שלוחי דידן ניהו, אמאי פגולן פגול, שוגג הוא,	
אבל בשוגג, אי שלוחי דידן ניהו, אמאי פגולן פגול, דהא כיון דשוגג הוא, לאו אדעתא דנפשיה קעביד, שמתכוין הוא לעשות שליחותו, ולימא ליה שליח שויתיד לתקוני ולא לעוותי?	דבשלמא מזיד, נהי דשלוחי דידן ניהו, פגולן פגול, דכיון שמפגל במזיד, אינו עושה שליחותו, אלא אדעתא דנפשיה קעביד, וקיי"ל דאדם אוסר דבר שאינו שלו על ידי מעשה
אינה ראייה - לעולם י"ל דשלוחי דידן ניהו, ואפילו הכי הוי פגול, דשאני פגול דאמר קרא "לא יחשב לו" מכל מקום	
הלכך בעיין הכא לא איפשיטא, ומיהו נהי דהכא לא איפשיטא לה, מההיא דמסכת קידושין מוכח מסברא דשלוחי דשמיא ניהו, דאי ס"ד שלוחי דידן ניהו, מי איכא מידי דאנן לא מצינן למיעבד, ואינהו עבדי	

מסכת נדרים דף לו.

• גופא אמר ר' יוחנן...

ר' יוחנן - הכל צריכין דעת חוץ ממחוסר כפרה, שהרי אדם מביא קרבן על בניו ועל בנותיו הקטנים (1)	
ש"מ מר' יוחנן שדנין אפשר, דהיינו להביא קרבן שהיא מחוסר כפרה בשביל בר דעת, מאי אפשר, שמקריב קרבן בשביל בשביל בנו הקטן, שאי אפשר להיות מדעתו, שקטן לאו בר דעת היא,	וא"כ קשה, אלא מעתה יביא אדם חטאת חלב על חבירו, שכן אדם מביא על אשתו שוטה כר' יהודה, אלמה א"ר אלעזר, הפריש חטאת חלב על חבירו, לא עשה כלום?
תירוץ הגמרא - לעולם בכי האי דנין אפשר משאי אפשר, ולכן מביא קרבן של מחוסר כפרה שלא מדעתו, ואפילו בשל בר דעת, אלא למאי דאמר לר' יהודה דאדם מביא על אשתו שוטה, לא חטאת חלב קאמר, אלא קרבן יולדת,	
דלא שייך להביא חטאת חלב על אשתו שוטה, דהיכי דמי, אי דאכלה כשהיא שוטה, לאו בת קרבן היא, ואי דאכלה כשהיא פקחת ונשתטית, הא א"ר ירמיה אמר ר' אבהו אמר ר' יוחנן, אכל חלב והפריש קרבן ונשתטה, וחזר ונשתפה, פסול, הואיל ונדחה, ידחה, אלמא דשוטה פטור מקרבן,	
וכיון דשוטה פטורה, אי אפשר שיביא בעלה עליה, ואלא מאי זה דאמר ר' יהודה דאדם מביא על אשתו שוטה, היינו קרבן יולדת, ולפי זה לא מצינו שאדם מביא קרבן חטאת חלב בשביל אשתו שוטה, ולכן אין ללמוד מזה שיביא אדם חטאת חלב על חבירו שלא מדעתו	
קושית הגמרא - אלא מעתה, יביא אדם פסח על חבירו, שכן אדם מביא על בניו ובנותיו הקטנים, אלמה אמר ר' אלעזר הפריש פסח על חבירו, לא עשה כלום?	
תירוץ הגמרא - לעולם בכי האי דנין אפשר משאי אפשר, ולכן מביא קרבן של מחוסר כפרה שלא מדעתו, ואפילו בשל בר דעת, ומיהו מפסח לא מצי למידק, דשה לבית אבות לאו דאורייתא, דמן התורה אין הקטנים צריכין להמנות בשה עם בני חבורה, אלא אוכלין ממנו אע"פ שלא נימנו עליו, דאע"ג דאין פסח נאכל אלא למנויין, ה"מ בראויין להמנות, אבל קטנים דלאו בני הכי, לית לן בה	
(1) כתב הר"ן, הקשו בתוס' התנן בהמה שנמצאת מירושלים למגדל עדר, זכרים לעולות, כלומר ויקרבו, אלמא אין צריכין דעת? ותירצו, דהתם שאני, דכיון שנאבד, דעת בעלים הוא שכל כהן שירצה להקריב, יקריב	

• וממאי, מדתנן...

וממאי דשה לבית אבות לאו דאורייתא, דמן התורה אין הקטנים צריכין להמנות בשה עם בני חבורה,	
מתנתן האומר לבניו, הריני עולה לירושלים, ולאחר שאהיה שם, אשחוט את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון לירושלים, כיון שהכניס ראשון ראשו ורובו, זכה בחלקו ומזכה את אחיו עמו,	
ואי אמרת שה לבית אבות דאורייתא, כשעלה זה, כבר נשחט, וא"כ איך יזכה הבן העולה ראשון, והא כתיב "מהיות משה" ודרשינן מחיותא דשה,	אי נמי קושית הגמרא לא מצד הבן העולה ראשון, דבשלמא איהו, איכא למימר כיון שעלה ראשון, הוברר שכשנשחט הפסח, עליו נשחט, אלא קושית הגמרא איך מזכה הבן הראשון לאחריו,
ואלא מאי דשה לבית אבות לאו דאורייתא, ולא אמר האב לבניו הריני שוחט על מי שיעלה מכם ראשון אלא כדי לזרז במצות,	
ותניא נמי הכי, מעשה היה וקדמו בנות לבנים, ונמצאו בנות זריזין ובנים שפלים, ולא קתני בנות זכו, אלמא לא נתכוין אלא לזרז בלבד	

מסכת נדרים דף לו:

• איבעיא להו...

התורם משלו על של חבירו, צריך דעתו או לא,	
מי אמרין כיון דזכות הוא לו, <u>לא צריך דעת</u> , דזכין לאדם שלא בפניו, ומסתמא הוי ליה כשלוחיה,	או דלמא מצוה דיליה היא, וניחא ליה למיעבדיה (1), <u>וצריך דעת?</u>
ת"ש משנתנו, תורם את תרומותיו ואת מעשרותיו לדעתו,	
במאי עסקין, אילימא משל בעל הכרי על בעל הכרי, ולדעתו דמאן, אילימא לדעתיה דיליה דהאי תורם, מאן שוייה שליח, דהא דרשינן מה אתם לדעתכם, אף שלוחכם לדעתכם, <u>אלא לדעתו של בעל הכרי, הא מהני ליה</u> , דכל שעושה שליחותו, הרי מהנהו,	אלא משלו על של בעל הכרי, ולדעתו דמאן, אילימא לדעתו דבעל הכרי, הא קמהני ליה, <u>אלא לאו לדעתיה דנפשיה דתורם</u> , ולא חשבינן ליה מהנה, כיון דמדעתיה עביד ולא יהיב ליה מידי למודר, (2) <u>ושמע מינה דאין צריך דעת (3)</u>
אינה ראייה - לעולם בתורם משלו על בעל הכרי צריך דעת, אלא דכאן מיירי בשל בעל הכרי על בעל הכרי, וכדאמר רבא באומר כל הרוצה לתורם, יבא ויתורם, וכי האי גוונא מהני לגבי תרומה, דבגלוי דעת בלחוד דניחא ליה סגי, ולגבי מודר הנאה לא חשיב מהנה, כיון דלא משוי ליה אידך שליח בהדיא	
(1) ואנו אומדים שהוא מעדיף לעשות את המצוה בעצמו, אע"פ שייחסר ממנו, ונמצא אם כן שהפרשת האחר היא חוב עבורו ואינה זכות, ועל כן הבא לתורם עבורו צריך לבקש את רשותו	
(2) כתב הר"ן בשם הרשב"א, דאתיא מתניתין דתורם את תרומותיו כחנן, דלרבנן אי אפשר, דלא גרע מפורע חובו דאסור לרבנן וכתב הר"ן דלי נראה דאפילו לרבנן מותר לתורם את תרומותיו, דכיון דאסיק לקמן התורם משלו על חבירו, טובת הנאה של תורם, איכא למימר דתורם לתת לאותו כהן שהוא רוצה מתכוין, ואדעתא דנפשיה קא עביד, ובעל הכרי בגרמא דמדיר בעלמא מתהני	

• (3) סיכום בדברי הר"ן

ר"ן ד"ה אלא אדעתא דנפשיה	חנן - הפורע חוב חבירו לא חשיב הנאה	רבנן - אסור למדיר לפרוע חובת המודר
לפי הראייה של הגמרא שיכול לתורם משלו על של חבירו בלי דעת הבעל הכרי		
ר"ן בשם הרשב"א	חנן היא	ולא רבנן
ר"ן - ולי נראה...	אפילו לרבנן תורם את תרומותיו	

מסכת נדרים דף לו:

- דברי הר"ן בענין כל הרוצה לתרום...

ר"ן ד"ה הכא נמי	תרומה (אף שלוחכם לדעתכם)	במודר הנאה, אם מותר למדיר לתרום
כל הרוצה לתרום יבא ויתרום	לישנא מציעתא הוי, וסגי	לא חשיב הנאה, ומותר, דלאו שליחות גמור הוא
כל השומע קולי יתרום	שליחות מעליא הוי	כיון דשליחות מעליא הוי, אסור במודר הנאה (1)
כל התורם אינו מפסיד	אפילו לגבי תרומה לא מהני, דלאו לישנא מעליא הוא (2)	לא חשיב הנאה, ומותר
(1) דהא אמרינן במסכת כתובות, כל השומע קולי יזון, שליחותיה קעביד, ומפקינן לה, מדתנן בגיטין, דגבי גט מהני אם אמר כל השומע קולי, יכתוב גט לאשתי		
(2) והכי נמי מוכח, דהא האומר כל הזן אינו מפסיד, והלך אחד זון, אינו חייב לשלם, דלא שוייה שליח כלל		

- בעא מיניה רבי ירמיה מר' זירא...

התורם משלו על של חבירו, טובת הנאה של מי,	
כלומר מי זכאי בנתינת תרומה זו, תורם או בעל הכרי, שתהא טובת הנאה שלו, טובת הנאה שיתן לו ישראל דבר מועט שיתן אותה תרומה לבן בתו כהן, דאילו כהן, אסור ליה למיתב מידי לישראל כדי שיתן לו תרומתו, דאפילו כהן המסייע בבית הגרנות, קרינן ביה "שחתם ברית הלוי"	
מי אמרינן אי לאו פירי של התורם, מי מתקנא כריא דההוא,	או דלמא אי לאו תבואה של בעל הכרי, לא הויין פירי דהדין תרומה, וטובת הנאה של תורם,
א"ל ר' זירא לר' ירמיה, אמר קרא, "את כל תבואת זרעך ונתת", שתלה הנתינה בבעל הזרע, דהיינו בעל הכרי	

- איתיביה...

משנתנו, תורם את תרומותיו ואת מעשרותיו לדעתו,	
ראיה - אי אמרת טובת הנאה דבעל הכרי, הא קא מהני ליה, שמזכהו תורם לבעל הכרי ליתן אותה תרומה למי שירצה, ושקיל מיניה טובת הנאה, ונמצא מהנהו ממש, אלא לאו ש"מ טובת הנאה דיליה (של תורם)	אינה ראיה - לעולם י"ל דטובת הנאה של בעל הכרי היכא דתורם משלו על של חבירו, אלא דכאן אמר רבא דמשנתנו בשל בעל הכרי על בעל הכרי, ולדעתו דבעל הכרי, ובאומר כל הרוצה לתרום, יבא ויתרום, וכי האי גוונא מהני לגבי תרומה, דבגלוי דעת בלחוד דניחא ליה, סגי, ולגבי מודר הנאה, לא חשיב מהנה, כיון דלא משוי ליה אידך שליח

מסכת נדרים דף לו:

• ת"ש דאמר ר' אבהו אמר ר' יוחנן...

בענין שאלת הגמרא, התורם משלו על של חבירו, טובת הנאה של מי,	
ת"ש, דאמר ר' אבהו אמר ר' יוחנן,	
המקדיש מוסיף חומש	המקדיש בהמה לקרבנו של חבירו, והוממה, ורוצה לפדותה, מקדיש קרוי בעלים לענין שצריך להוסיף חומש, שהבעלים בלבד מוסיפין חומש כשפודין את קדשיהם
ומתכפר עושה תמורה	כלומר, אבל לענין תמורה, הזוכה בה לצורך קרבנו קרוי בעלים, ומתפייס תמורה בה, אבל מקדיש לא, ובתמורה יליף לה מקראי
והתורם משלו על שאינו שלו, טובת הנאה שלו (של תורם)	ולפי זה קרא דכתיב "עשר תעשר את כל תבואת זרעך ונתת" אעשר תעשר קאי, וה"ק עשר תעשר, ונתת, דמעשר (התורם) זכאי בנתינה, והכי מפרש לה במסכת תמורה

If you would like the shakla vetarya summaries emailed directly to you (before it is posted on the website),
or to give feedback, please email blumenfeldyaakov@gmail.com.